

חג השבועות

"חולשא דאורחא" לקראת מתן תורה

מבוסס על: לקוטי שיחות חלק כ"ח, שיחה על ראש חודש סיון

- "נגד ההר": מה קרה כשהגיעו בני ישראל הגיעו להר סיני, ומדוע משה העדיף לא לומר מלה?
- "חולשא דאורחא": הייתכן שבני ישראל היו עייפים, אחרי שהם חיכו כל-כך למסע מהפכני זה?
- "כאיש אחד, בלב אחד": מה קרה בהגיעם למרגלות הר סיני, שפעל בהם אחדות כה מופלאה?
- סדר ההכנה, יום אחרי יום, עד לרגע קבלת התורה, שבאמצעותה "אותי (הקב"ה) אתם לוקחים".

הקדמה

חג השבועות נקרא במקורותינו "זמן מתן תורתנו", המעמד בו ניתנה התורה לישראל בהר סיני. למעמד הזה קדמה הכנה רוחנית של בני ישראל משך 49 יום, בהם הם הזדככו מכל הזוהמא והטומאה בהם היו שקועים בארץ מצרים, עד שביום ה-50 הם היו הכי טהורים ומוכנים לקבלת התורה.

והנה, ידוע הפירוש הפנימי על "והימים האלה נזכרים ונעשים" - חגי ישראל אינם רק ימים בהם אנו נזכרים על מאורעות מסוימות שקרו לפני למעלה מ-3330 שנה... אלא המסר שבכל חג - חוזר ומתחדש בכל שנה. באשר לחג השבועות - המסר המרכזי הוא "קבלת התורה", אנו נקבל שוב את התורה בחג שבועות זו.

אכן, כשם שבמעמד הר סיני המקורי (לפני 3330 שנה) בני ישראל התכוננו ארוכות, בסדר מסודר, עד שקיבלו את התורה; גם אנו, כדי לקבל התורה בשנה זו, עלינו להתכונן למתן תורה, בדומה להכנתם אז.

איך מתכוננים? בשיעור היום נתעכב על דברי הגמרא המתארת הכנתם של בני ישראל, במרגלות הר סיני, בימים שקדמו למתן תורה; ואחרי שנבין היטב עומק הדברים, הסדר המסודר של הכנותיהם השונות, נוכל גם אנו להבין איך מתכוננים, כדי לקבל התורה בשמחה ובפנימיות, וכפי שנבאר בעז"ה.

מקור 1

ראש חודש סיון - בני ישראל מתאחדים בהר סיני

בפרשת יתרו, מתוארת הגעתם של בני ישראל בהר¹ סיני, בראש חודש סיון. וכך אומר הכתוב:

יתרו יט, א: בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי (סיון) .. בַּיּוֹם הַזֶּה (בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ - רש"י) בָּאוּ מִדְבַּר סִינִי. ... וַיֵּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַּ הָהָר (פְּאִישׁ אֶחָד, בְּלֵב אֶחָד² - רש"י).

עוד נחזור על פירושו של רש"י; אבל מה שלומדים מפסוק זה הוא, שבעצם הגעת בני ישראל אל הר סיני, עוד לפני שמשה בכלל דיבר איתם - הם חווו כבר אחדות נפלאה, וכדברי ה'אלשיך':

אלשיך: על ידי היותם נגד ההר אשר שם האלקים, [בני ישראל] קנו זכויות וטהר מטונות וזהמת נפש³ ויהיו לאחדים. ובה מצינו ראינו פנות המגיד (בהגדה של פסח), באומר, "אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה - דיינו"⁴.

היינו שאחדות בני ישראל, היא כבר עניין גדול מאוד בהכנת בני ישראל למתן תורה, וכדלקמן.

מקור 2

ביום זה, משה לא אמר כלום לישראל מפני "חולשא דאורחא"

[כדי להבין הצורך המיוחד באחדות בני ישראל, כהכנה אולטימטיבית למתן תורה, נתעכב קודם על דברי הגמרא, המתארת את ימי ההכנה במרגלות הר סיני - מראש חודש סיון ואילך:]

¹ רבינו בחיי מבאר שבר"ח סיון בני ישראל הגיעו במדבר סיני (מקום גדול מאוד), ובשני בסיון הגיעו להר סיני עצמו. אכן, מפשטות לשון חז"ל משמע, כפירוש רש"י, שבני ישראל הגיעו ישר להר סיני עצמו - כבר מר"ח סיון.

² הדיוק של רש"י הוא מהשינוי בפסוק בין לשונות רבים ויחיד; בתחילה הכתוב אומר שבני ישראל "באו מדבר סיני" (לשון רבים), ואחר כך אומר "ויחן שם ישראל" (לשון יחיד); שבה הכתוב מרמז על אחדות מופלאה של הרבים, בדומה ליחיד.

³ ה'אלשיך' מתעכב שם בארוכה על חטא אדם הראשון, שעל ידו נפעל כוחו של הנחש הקדמוני. ובהגיע בני ישראל אל הר סיני, עוד לפני שעשו שום מעשה מיוחד - עצם הגעתם פעלה תיקון וברור הנחש הקדמוני, כהכנה למתן תורה...

⁴ בהגדת הרבי מביא שני פירושים נוספים על כך: (א) בעצם הקירבה לפני הר סיני, עם הגילוי האלוהי שהיה בו - דיינו אף ללא נתינת התורה; (ב) אילו קרבנו לפני הר סיני ונתן לנו רק עשרת הדברות, ולא שאר מצוות התורה - היה מספיק. אכן, כאן מביא ביאור אחר, שבעצם האחדות שנפעלה בבני ישראל בהגעתם אל הר סיני, רק עבור זה - היה כבר מספיק.

הערה למוסר השיעור

שיחה זו מיוסדת על התועדות ש"פ במדבר תשמ"ג, וכדאי לעיין בה - כמה עניינים התבארו שם בסגנון של התועדות כו'. (ההתועדות נמצאת במדור 'הוספות' של האתר).

בכלל, שיחה יסודית זו מתאימה לכל הקהלים, להסברת הדרכים להתכונן למתן תורה, בימים ההם ובזמן הזה.

לקהל מתקדם: כדאי גם ללמוד את הגמרא שבת על מתן תורה במקור, כדי להסביר חידושו הנפלא של רבינו במעלתה של עבודת ר"ח סיון.

ותן לחכם ויחכם עוד.

ביוגרפיה - רש"י:

רבי שלמה יצחקי (בן יצחק), נולד בטריויש שבצפון צרפת בשנת 4800 (1040). כתב פירוש לתורה, לנ"ך ולתלמוד שנחשבים כיסודיים ביותר (ונכתבו ע"פ רוח הקודש).

ביוגרפיה - אלשיך:

פירוש על התורה. חובר ע"י רבי משה אלשיך, נולד בתורכיה בשנת 5267 (1507) ולמד שם. בהמשך עלה לצפת, והיה חבר בבתי דינו של רבי יוסף קארו.

לזכות חתן הבר-מצווה

חיים הלל שיחי' אזימאוו

לרגל היכנסו לעול המצוות
ביום ב' דחג השבועות תשע"ט

שהשי"ת יצליחו להיות

חסיד ירא שמים ולמדן.

ביוגרפיה – רבינו חננאל:

רבינו חננאל ב"ר חושאל נולד סביב שנת 4740 (980) ונחשב בין חותמי תקופת הגאונים ופוחי תקופת הראשונים. חי בעיר קירואן שבצפון אפריקה (היום בטוניסיה) והיה שם אחד מחשובי הרבנים.

ביוגרפיה – ר"ן:

רבי ניסים בן ראובן גירונדי, נולד בברצלונה בשנת 5080 (1320). נחשב לפוסק הדור, ומכל תפוצות ישראל היו פונים אליו בשאלות. חיבר פירוש על הרי"ף, וכתב פירוש על רוב מסכתות התלמוד הבבלי.

כשלא מרגישים שום עייפות...

ניתן להביא כמה דוגמאות לכך, הן ברוחניות והן בגשמיות:

- חסיד משתוקק לנסוע לרבו, סוף סוף הוא מגיע, עייף מהדרך... ובכל זאת, הוא לא ירגיש שום עייפות כלל.
- באור החיים על פרשת יתרו (הובא בהערה 16 בשיחה דידן) מביא דוגמא מאדם המשתוקק להתחתן - "שלא יתעכב חושק מבא לחשוקתו".
- הורים מחכים לילד, משך חדשים ארוכים... בהגיע הילד בשעט"מ, גם אם ישנה עייפות גדולה, כמעט ואין היא מורגשת - מרוב ההתרגשות.
- אדם משתוקק לקנות דירה/חפץ, ההמתנה אורכת הרבה זמן, ובסוף הוא מקבל אותו - הוא לא ירגיש עייפות כשמשתעשע עם הדבר.
- מבאים ילדים למקום חופש, אחרי דרך ארוכה מאוד, הם מאוד עייפים, ובכל זאת מיד רוצים לראות האתר. וכהנה רבות... וכן לחכם ויחכם עוד.

ביוגרפיה – זוהר חדש:

תוספת ל"זוהר" - הספר המרכזי של חכמת הקבלה, רזי החכמה האלוטית. מיוחס לרבי שמעון בר יוחאי, חבריו ותלמידיו. רשב"י נולד בשנת 3830 (70) לערך.

גמרא שבת פו, ב - פת, א: בראש חדש (א' בסיון) אתו למדבר סיני; לא אמר להו ולא מידי - משום חלשא דאורחא; [ביום ב' בסיון] אמר להו "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים"; בתלתא אמר להו מצות הגבלה, בארבעה עבוד פרישה. [ביום ה' בסיון] בנה מזבח והקריב עליו קרבן.

רבינו חננאל: ההוא יומא שחנו במדבר סיני, "משעה עלה אל האלקים" ואמר ליה לממר לישראל "אתם ראיתם וגו'" (יתרו יט, ג). וקאמר' רבנן דההוא יומא לא אמר להו משה לישראל מידי, משום חלשא דאורחא וטרחה.

במילים אחרות: ביום ראש חודש סיון עצמו⁵, כשבני ישראל להר סיני, הקב"ה אמר למשה דברים שעליו להגיד לישראל, ובכל זאת משה החליט לחכות עד למחרת, משום טורח הדרך!...

מקור 3

האמנם, תשוקתם של בני ישראל לא גברה על עייפותם?

ולכאורה אינו מובן כלל, דהנה ידועים דברי חז"ל על תשוקתם של בני ישראל לקבלת התורה:

ר"ן על הרי"ף פסחים כח, א: בשעה שאמר להם משה "תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג, יב), אמרו לו ישראל: משה רבנו! אימתי עבודה זו? אמר להם: לסוף חמשים יום. והיו מונין כל אחד ואחד לעצמו.

ועפ"ז, אינו מובן כלל איך בני ישראל הרגישו עייפות כה גדולה:

לקוטי שיחות: נראה בחוש בטבע בני אדם, שכאשר אדם חש תשוקה וגעגועים עזים לדבר מסוים, אזי חלשת ועייפות הגוף אינה תופסת אצלו מקום (ראה דוגמאות במסגרת).

ואם כן תמוה: היתכן שבשעה ש"נגד ההר", במקום בו נתנת התורה, עכב משה רבנו את הקנת בני ישראל לקבלת התורה, ולא אמר להם אף מלה אחת - משום "חלשא דאורחא"?

וגם מצד בני ישראל קשה: איך יתכן שהסכימו "לנוח" ולא תבעו ממשה שישימיע להם משהו על קבלת התורה!

מקור 4

האם ה'דרך' היה אכן כה מעייף עבורם?

בעצם, הדרך שהם עשו בתחנתם האחרונה, לא הייתה מעייפת במיוחד, מהטעמים דלקמן:

לקוטי שיחות: (א) מרפידים ועד הר סיני המרחק אינו גדול⁶. (ב) עצם ההליכה לא היתה פרוכה בטירחא יתרה, כיון שענו הכבוד ה' לפניהם וישר לפניהם את הדרך. (ג) ראש חדש סיון היה ביום ראשון (או ביום ב'), בסמיכות למנוחה שלמה שבשבת.

ואם כן, הרי תמוה ביותר: מדוע היתה אצל בני ישראל חלישות כה גדולה, עד שלא היו מסגלים לשמע אפילו מלה אחת ("ולא מידי") בנוגע לקבלת התורה?

ומכאן ברור, שהטירחא עליה מדובר כאן, אינה סתם טירחא פשוטה מהדרך, ויש דברים בגו...

מקור 5

הביאור: מדובר על חולשת ה'דרך' הרוחנית שהם עברו

ויש לומר הביאור הזה: ה'דרך' עליו מדובר כאן - אינו הקילומטרים שבני ישראל הלכו בגשמיות במדבר... אלא בעיקר על הדרך הרוחנית שעשו בני ישראל מיציאת מצרים; וכדברי הזוהר:

ע"פ זוהר חדש, יתרו: בהיותם במצרים היו בני ישראל שקועים במ"ט שערי טמאה, ובכל יום הנה (ספירה ו) עליה מ"שערים" אלו, עד שלאחר מ"ט עליות נתעלו לגמרי - להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש" במתן תורה.

⁵ ראה בהערה 14 בשיחה, שלפי פירוש רש"י משה עלה אל הקב"ה וקיבל את המסר רק בשני בסיון. ועפ"ז יש לומר שהקב"ה הוא זה שהחליט לחכות עד למחרת, כדי לדבר עם בני ישראל, משום טורח הדרך. ועפ"ז ג"כ נשאלת השאלה במקור 3 לקמן.

⁶ ברמב"ן (בשלח יז, ה) מבאר שהמרחק בין רפידים למדבר סיני היה פרסא אחת (לערך 4 ק"מ) או קצת יותר...

⁷ כמבואר בגמרא שבת הנ"ל, שלכו"ע בשבת ניתנה תורה, ויש מחלוקת אם התאריך היה ו' סיון (וא"כ ראש חודש נקבע, ע"פ הראייה, ביום שני) או שהיה ב' בסיון, מפני שמשה רבינו הוסיף יום הכנה נוסף (וא"כ ראש חודש היה ביום ראשון).

ועפ"ז, מושג "טורח הדרך" עליו מדברים כאן, מקבל משמעות חדשה לגמרי:

לקוטי שיחות: ב"חלשא דאורחא" אין הכוונה (כל-כף) לחלישות הגוף על ידי ההליכה הגשמית בדרך, אלא (בעקר) לחלישות הרוחנית מצד ההליכה הרוחנית ב"דרך"⁸ שעברו אז בני ישראל. ה"מסעות" - עליות בעבודת השם - היו באפן מסדר, מדרגא לדרגא (ראה הערה⁹); אבל במסע מרפידים להר סיני הייתה העליה באפן של שנוי עקרי.

מקור 6

ייחודיות המסע הרוחני האחרון, לקראת הר סיני

ייחודו של מסע אחרון זה יובן בהקדים פירוש רש"י על הפסוק אתו התחלנו את השיעור:

רש"י על יתרו שם: ויחן שם ישראל. כאיש אחד, בלב אחד; אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת.

פירוש "תרעומות ומחלוקת" שהיו בשאר המסעות, אינו ח"ו כפשוטו - שבני ישראל לא הפסיקו לריב ביניהם¹⁰... הכוונה היא למחלוקת חיובית והכי נורמלית שהייתה ביניהם:

לקוטי שיחות: הכוונה היא למחלוקת לשם שמים שהייתה ביניהם, כי מצד הטבע שהטבעי הקב"ה בבני אדם "אין דעותיהן שוות", ויתרה מזו - בתורה עצמה ישנן דעות חלוקות¹¹ - ואלו ואלו דברי אלקים חיים (ראה מסגרת).

אמנם, בעמדם "נגד החר" נפעל חדוש עקרי (הפך הטבע), שנתבטלו כל חלוקי הדעות ונתאחדו כלם "כאיש אחד, בלב אחד": אחדות גמורה גם בלב (רגש) האדם (ראה הערה¹²). טרחא גדולה כזו, הייתה מכרחת לפעל עליהם חלשה ותשות-כוח גדולה.

ולכן, בגלל טירחא גדולה זו, אחרי שבני ישראל חוו אירוע אחדות כה מסעיר ומיוחד - משה רבינו העדיף לשתוק, ולא לומר אפילו מלה אחת, כדי שלא לפגוע בעוצמת הרגע המיוחד אותו הם חוו.

בעצם, ה"חלישות" הנפשית עליה אנו מדברים כאן אינה עניין שלילי כלל וכלל; אלא אדרבה, זהו עניין חיובי מאוד, כהכנה למתן תורה, שהיה עוד יותר נעלה משאר ההכנות! וכפי שנבאר תיכף.

מקור 7

אחדות בני ישראל הייתה נדרשת כדי לקבל התורה (והקב"ה)

כדי להבין זאת יש להתעכב לכל לראש על שאלה כללית: מה היה החידוש העיקרי של מתן תורה? הרי בני ישראל למדו אותה התורה גם בימי שם ועבר, בימי האבות וכו'! ואם כן מה נתחדש כאן?¹³ הביאור בזה יובן בהקדים דברי המדרש:

מדרש תנחומא אמור יז: "ויקחו תרומה" אין כתיב אלא "ויקחו ל' תרומה" (תרומה כה, ב) - אותי אטם לוקחים.

הפסוק זה הוא בעצם היסוד לחידושו העיקרי של מתן תורה - "לקיחת הקב"ה בכבודו ובעצמו":

לקוטי שיחות: נקדת החידוש במתן תורה היא שאז "נתן לנו את תורתו", שהקב"ה "הכניס", כביכול, את עצמו בתורה, באפן שהלומד מתקשר עם הקב"ה עצמו (ראה מסגרת).

⁸ ראה במורה נבוכים א, ח: "מקום. זה השם עיקר הנחתו למקום המיוחד ולכולל, ואחר כן הרכיבו הלשון ושמהו שם למעלת האיש וערכו, ר"ל לשלמותו בענין אחד, עד שיאמר פלוני במקום פלוני בענין הפלוני. וכבר ידעת רוב עשות בעלי הלשון זה, כאמרם ממלא מקום אבותיו בחכמה וביראה". במילים אחרות: הליכה מ'מקום' ל'מקום' מתפרשת גם ברוחניות.

⁹ מדובר כאן לכאורה על עבודת המידות - כל יום עובדים על פרט אחד של ספירה אחת. [לקהל מתחיל: להסביר התכללות שבעה ספירות חג"ת נה"ם וכו']. וכפי שעבודה זו מבוארת במאמר "להבין עניין ספירת העומר" תשח"ז, עיי"ש.

¹⁰ בדרך אפשר: הם הרי התכוונו למתן תורה, בהשתוקקות כה אדירה... האם היה להם בכלל זמן וכח להתווכח על זוטות?!

¹¹ ויתר מזה, ראה במדרש תהלים יב, ז: לא ניתנה דברי תורה חתוכין [וקבועים], אלא על כל דבור שהיה אומר הקב"ה למשה היה אומר מ"ט פנים טהור, ומ"ט פנים טמא, אמר לפניו רבונו של עולם עד מתי נעמוד על בירורו של דבר, אמר ליה אחרי רבים להטות, רבו המטמאין טמא, רבו המטהרין טהור"... היינו שהקב"ה הכניס במכוון את הדעות השונות בתורה.

¹² בדרך כלל, גם כשיש אחדות בין אנשים שונים, אחדות זו היא בעיקר טכנית - מחליטים להתאחד על נושא זה, גם אם בעיקרון איננו מסכימים כלל, ופשוט שאין שום אחדות בלב עם אדם זה... החידוש כאן, שהם התאחדו גם ברגשותיהם! האם אדם יכול להצליח להתאחד באמת, וברגש, עם אדם הדוגל בשיטה הפוכה לגמרי ממנו? הדבר אינו פשוט כלל. (ועיין בלקו"ש חל"ב על ל"ג בעומר, בטעות תלמידי ר"ע, שלא הצליחו לנהוג כבוד במי שמבין דברי הרב בצורה "מוטעית").

¹³ ואין לומר שהחידוש הוא רק שלפני זה התורה לא הייתה נחלת הכלל, וכעת היא ניתנה לכולם; מכיון שגם עבור הנשמות הכי גבוהות - מתן תורה הוא עדיין אירוע מרכזי, בו חייבים לומר שהקב"ה חידש דבר... וכדלקמן.

חשיבות ה'מחלוקת' בתורה

אנשים נוטים לחשוב: אה! כמה טוב היה אם לכל עם ישראל הייתה רק פסיקה אחת, דרך מחשבה אחת...

אבל זו טעות גדולה לחשוב כך: טבע בני אדם הוא שגם אם שני אנשים שרואים בדיוק את אותו הדבר - הם יכולים להגיע למסקנות הפוכות אחד מהשני... וזה לגמרי בסדר! טבע זה נטבע בבני אדם ע"י הקב"ה עצמו.

וכן הוא בתורה: גם אם כשפוסקים הלכה חייבים לפסוק לפי שיטה אחת בלבד; אבל אין זה גורע מהחשיבות שבתורה היה מקום לעוד שיטות, לפחות ברוחניות העניינים.

[ובדרך אפשר: זהו אחד מהטעמים לכך שהתורה (חומש, גמרא, זוהר וכו') נכתבת לפעמים בלשון מעורפל, שאפשר להבין לכאן ולכאן, כדי לתת מקום לגישות שונות על דבר זה].

הערה למוסר השיעור

קיצרנו בהסברת אותיות ה-ו בשיחה. לקהל מתקדם, כדאי להתעכב בע"פ על ההגדרות הנפלאות של חידוש 'מתן תורה', כפי שבוארו שם.

ביוגרפיה - מדרש תנחומא:

מדרש על התורה שנקרא ע"ש האמורא רבי תנחומא בר אבא. מובאים בו גם פסיקאות ממדרשים תנאיים, אך בעיקר דברי אמוראים ואף מעט דברים מתקופת הגאונים. (מכונה גם 'מדרש ילמדנו').

'מתן תורה' או 'לימוד תורה'?

עיקר הדיוק הוא מהלשון שנקבע ע"י חז"ל: "מתן תורה": איזה מתנה נתן לנו כאן הקב"ה: הציוויים שבתורה? חלקי הלימוד והפלפול שבתורה? וכאן יבוא הביאור שהקב"ה נתן לנו את עצמו, כביכול, ע"י התורה!

ועפ"ז יובן, מדוע כהכנה לקראת "מתן תורה", בני ישראל היו חייבים להתאחד באופן מוחלט:

בְּהַשְׁגַּת לְמוֹד הַתּוֹרָה יִתְכַּנּוּ חִלּוּקִים בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל עֲצָם הַקָּשָׁר עִם הַקֶּבֶ"ה (שהקב"ה 'נתן את עצמו' בתורה) זֶהָ בְּגִדּוֹל שֶׁבְּגִדּוּלִים וּבְקָטָן שֶׁבְּקָטָנִים (ראה הערה 14).
עֲנִין זֶה קָשׁוּר לֵבָב שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי בִּפְנִימִיּוֹת וּנְקֻדַּת הַלֵּב שֶׁל יְהוּדֵי מֵאִירָה הַיְחִידָה שֶׁבִּנְפֶּשׁ.
וְלִכֵּן, כְּשֶׁחֲנּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִקּוֹם הַמִּיָּעַד לְמַתָּן תּוֹרָה, עוֹרֵר הַדָּבָר אֶצְלָם אֶת הַתְּגַלּוֹת פְּנִימִיּוֹת וּנְקֻדַּת הַלֵּב, שֶׁהֵיא בְּכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּה - וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה "כְּלִי" לְאֵלֻקוֹת שֶׁבְּתּוֹרָה.

במילים אחרות: אם בין בני ישראל היו עדיין חילוקים בדרגותיהם, ולא היו מתעלים מהחילוקים שביניהם - לא היו יכולים להשיג את עצם נתינת התורה, שבה אין חילוקים בין בני ישראל. ולכן, כשעבדו על עצמם להשיג אחדות כה מופלאה, לא רק שהחלישות לא הייתה חיסרון, אלא הייתה המעלה הכי מופלאה: הם 'החלישו' את עצמם, והתבטלו לגמרי, כהכנה הכי טובה למתן תורה. [ולכן, משה לא רצה לדבר כלל, כדי להשתוות גם הוא לכל בני ישראל, באחדות ללא שום חילוקים].

מקור 8

ההוראה: ההכנה למתן תורה בשני שלבים

אמנם, אין להסיק מכך שתכלית ההכנה למתן תורה הוא רק 'לשתוק' - להשתיק את החילוקים שבינינו, לשבת בשקט ולהבין כמה פחות שאפשר...

אדרבה! כל ה'ביטול' הזה של בני ישראל, היה רק הקדמה לשלב הבא - לימוד נעלה ונפלא:

לקוטי שיחות: על ידי המעלה הנפלאה של הבטול והאחדות נעשה האדם "כלי" לתורה, אולם תכלית התורה היא שילמדוה, בהבנה והשגה - ובהתאם לזה נדרש סדר שלם:
ההכנה הראשונה היתה תכלית הבטול של כלל ישראל כאחד ("חלשא" למעליה); אמנם מיום שני בסיון "התחיל משה להתעסק עמם בענין קבלת התורה", הפועלים שמציאות האדם תהיה כלי קבול מתאים וראוי לקבלת התורה - "אותי אתם לוקחים".

וכן צריך להיות עבורנו - שעלינו לעבור בשני שלבים אלה, כהכנה למתן תורה בשנה זו ממש¹⁵.

להשלמת העניין, כדי ללמוד מהשיחה דין הוראה איך להתכונן בפועל למתן תורה בשנה זו - מובא בזה מכתב כללי של ל"ג בעומר תשל"ה (בתרגום ללשון הקודש):

היום הראשון בחודש סיון - יום סגולה הוא, שכן, כידוע, היה זה היום שבו הגיעו בני ישראל אל הר סיני, כמסופר בתורה: בחודש השלישי (סיון)... ביום הזה (א' סיון) באו מדבר סיני דחן שם ישראל נגד ההר.
ומציינים חכמינו ז"ל, שנאמר כאן ויחן לשון יחיד, ומשמעות הדבר היא שכל בני ישראל חנו שם כמציאות אחת, "בלב אחד": עם שאיפה אחת משותפת - לקבל את התורה.
אחת הנקודות הפנימיות שבדבר היא:

עם ישראל הרי היה מורכב משנים עשר שבטים, ובנוסף לכך, בני אדם בכלל מחולקים זה מזה בהשקפותיהם ובשאיפותיהם האישיות, ואכן נסיעותיהם הקודמות של בני ישראל - ממצרים ועד סיני - היו באופן של "ויסעו ויחנו", לשון רבים, וגם פירוד לבבות לא היה חסר בהן; ואם כן, כיצד נעשו לפתע דבוקים ומאוחדים זה בזה, כאיש אחד בלב אחד?

והמענה על כך הוא - מפני שהיתה זו חניה "נגד ההר", ההר שעליו ניתנה תורת השם, והדבר פעל שנסתלקו מהם כל חילוקי ההשקפות והשאיפות האישיות; כי תורה אחת, שניתנה מהשם אחד, יש בה כח על-טבעי לאחד בין בני אדם ובין עניינים נפרדים לכאורה זה מזה.

בסגנון אחר: התאחדות לשם מטרה אחת, כאשר המטרה האחת היא - לקבוע את סדר חיי היום-יום, בכל פרטיהם, בהתאמה לתורת השם, הרי לא זו בלבד שהיא גוברת על כל העניינים הצדדיים שבהם מחולק אדם מזולתו, אלא אדרבה, היא מאפשרת לנצל הבדלים חיצוניים אלו כדי להשלים איש את רעהו וליצור יחד קומה אחת שלימה - גוף אחד שלם...

"ובכן": מהי הוראת השיחה?

ראה במכתב כללי שהובא בדף זה.
ולכאורה עפ"ז, תמצית ההוראה היא שיש להתכונן לקבלת התורה ע"י:
- יש לעבוד על האחדות בין יהודים, שזוהי הכלי לקבלת התורה מחדש.
- מצד שני, תכלית האחדות אינו כדי להגיע למצב של 'שקט' ואי-עשייה;
אדרבה! תכלית הביטול הוא כדי להצליח להגיע למסקנה שההבדלים שבינינו רק עוזרים לנו, כדי להצליח בעבודת ה' באופן הכי שלם שאפשר!
ועיין גם בלקו"ש חכ"א יתרו ב', בהגדרות השונות על המלה 'מריבה'; ועל מעלת מספר שלש - אחדותן של שני דברים שהיו נפרדים, והיו לאחד.
במילים אחרות: אין התכלית שכולנו נחשוב באותה שיטה, נהג באותם מנהגים ולא יהיו חילוקי דעות וכו'...
התכלית הוא להבין שהקב"ה ברא אותנו שונים מהשני; אלא שיש לנצל שוני זה, כדי להגיע למעלת מדת ה'תפארת': התכללות המידות זו בזו.
אלא שכדי להצליח בכך, יש לכל לראש לחוות אחדות בין יהודים, זהו השלב הראשון; ורק אחר כך להתחיל בעשיה - שאחד ישלים את השני.
ותן לחכם ויחכם עוד.

¹⁴ במילים אחרות: לפני מתן תורה היתה התפיסה בתורה לפי **כוחו הפרטי** (השכל והביטול) של כל אחד, ובשעת מתן תורה נתן הקב"ה את התורה לפי אופן וכח הנתינה שלו, שאינו מוגבל כלל! הקב"ה "הכניס", כביכול, את עצמו בתורה עד שבעת שיהודי לומד תורה, באיזה ובכל זמן שיהיה - עליו להקדים את האמירה והברכה "נתן לנו את תורתו"!

וגם מי שקורא **חומש** בלי להבין מלה - מברך ברכת "נותן התורה", מכיון שהוא כבר מקיים מצוות לימוד התורה (דיוקא בתורה שבכתב). ומצד **עצם** הקשר עם הקב"ה, יהודי מתקשר לקב"ה בדיק כמו משה רבינו עצמו! והדברים מופלאים.

¹⁵ ראה בארוכה בהתוועדות המקור לשיחה זו (ש"פ במדבר תשמ"ג), איך הרבי הסביר מזה מעלת ימי ההכנה למתן תורה.